



Немачко удружење новинара оштро је критиковало немачки издавачки концерн „Вестдојче алгемајне цајтунг“ (ВАЦ) због начина продаје свог удела у „Политици“.

Хендрик Цернер, шеф за односе са јавношћу Немачког савеза новинара, за „Политику“ каже: „Откако се ВАЦ отиснуо у воде медијског иностранства, руководи се праксом да на новим тржиштима дејствује управо онако како то закони у Немачкој не дозвољавају“, Свака продаја информативних медија у Немачкој је предмет истраживања Контроле фузије штампе. Продавац и купац дужни су да саопште податке о финансијској ситуацији, о сувласницима и деоничарима, о тиражу и о евентуално намераваним изменама у издавачкој политици.

Процедуру продаје проучава по потреби и антимонополска Савезна служба за спречавање формирања картела – Бундескартеламт. То посебно важи ако купац, то јест нови (су)власник не потиче из медијског окружења.

Цернер је у разговору за „Политику“ испољио лично разочарење али и забринутост удружења чије интересе заступа: „Гледали смо на ангажман ВАЦ-а у иностранству као на допринос подстицању ширења слободе штампе. Непрозирност, недостатак јавности при купопродаји указује да ВАЦ, у суштини, из уско одмерених интереса у смислу згртања профита делује у супротном правцу.“

Познаваоци медијске експанзије ВАЦ-а истичу да се руководство концерна одлучило на

куповине по иностранству непосредно пошто је средином осамдесетих у Немачкој донет закон о спречавању ширења медијских картела.

Закон је тако скројен да доприноси опстанку малих и средњих издавачких предузећа, да спречи да „већа риба прогута мању“, али и да би се избегла униформисаност тржишта информација.

Прва етапа ширења ВАЦ-а Европом била је Аустрија. Немачки издавачи су аквизицијом најтиражнијег булеварског дневника „Кронен цајтунг“ и дневника „Курир“ створили – де факто – медијски монопол. Тај монопол је, истини на вољу, разбијен по слову касније донетог закона, па је ВАЦ био принуђен да се одрекне већинског удела у „Куриру“. Удео је „откупила“ његова „кућна банка“ за пословне операције на европском истоку – Рајфајзен.

„Радили су шта су хтели користећи рупе у закону јер до почетка миленијума није постојала регулатива о спречавању формирања картела у медијском сектору“, каже председавајући аустријског Новинарског синдиката Франц Бауер. „Време је да се у Аустрији, али и широм Европе, покрене иницијатива за дефинисање нових закона о медијима којим би се стало на пут даљој медијској концентрацији, да се, практично, спречи монополизација права на информацију.“

Он указује на одређену, премда званично недоказану, умешаност аустријских политичара у имовинске трансакције ВАЦ-а у Аустрији: „Како другачије објаснити да ВАЦ данас директно или посредно контролише 63 одсто тиража дневне штампе и продаје 62 одсто свих недељних новина. Контрола политичких магазина Аустрије је 100 одсто у рукама ВАЦ-а.“

Не желећи да прејудицира или спекулише шта би могли да буду поводи купопродаје „Политике“ или истинска цена, Бауер каже да може само гласно да размишља о аустријским приликама: „Медији под контролом ВАЦ-а довели су и садашњег аустријског канцелара Вернера Фајмана на власт.“

Да ли су веродостојне спекулације тамошње организације Медија воч по којима је аустријски Суд за питања монопола по налогу са „вишег места“ одлучио да ВАЦ има

право на нове куповине у Аустрији – јер његов удео у медијима, процењен на 60 одсто, не износи више од 29,42 одсто?

Бечки дневник „Стандард” је тек минуле недеље известио да канцелар Фајман и ВАЦ сарађују по питању поставке другог главног уредника најтиражнијег дневника „Кронен цајтунг”.

Одлуком суда, наиме, окончана је дугогодишња свађа ВАЦ-а и породице Диханд која поседује другу половину акција листа: листом управљају два главна уредника – консензусом.

„Стандард” је известио читаоце да канцелар ових дана летује на Сардинији, у депандансу летовалишта власника „Кронен цајтунга”, изграђеног новцем ВАЦ-а.

Милош Казимировић

(Политика)